

Men hvem tænker I så på, når I laver radio på P2?

BENT-ERIK RASMUSSEN: I første omgang tænker vi ikke på de andre. Når vi læser et negativt læserbrev, så tænker vi: »Har de ret, eller har de ikke ret?«. Hvis det, der bliver sagt, ikke er rigtigt, så går vi imod det. Og hvis det er rigtigt, giver vi folk ret. Og der tænker vi hverken på, hvad radiodirektøren eller generaldirektøren tænker. Men det ligger i vores underbevidsthed, at vores reaktioner i offentligheden skal være hensigtsmæssig. Vi skal hele tiden afveje, om noget kan afstedkomme yderligere problemer. Og her træder »den lille politiker« i kraft.

Som avislæser har man en forestilling om at DRs ledelse er ret følsom overfor offentlig kritik, – men det gælder måske mest TV?

TORBEN BILLE: Man kunne da godt nogen gange ønske at musik var lige så farligt som en mening. Og det kan musik da være. Men vi er stadigvæk midt i en proces hvor vi skal legitimere eller demonstrere, at det at vende en plade ikke bare er at vende en plade.

Henrik Dahl er adjunkt ved Handelshøjskolen i København og Jørgen Poulsen er lektor ved Roskilde Universitetscenter.

Balladen om musikken

– *profilen og segmenterne i Danmarks Radio*

Af Lars Ole Bonde

Lars Ole Bonde skrev i MedieKultur nr 15 (tema: radio) to artikler om DR og musikken. I den største af disse, der diskuterede hvorledes DR planlagde sin musik (DRs musik-»policy«), var der faldet et skema ud. Med udgangspunkt i dette skema der bringes øverst på næste side, samles der i nærværende artikel nogle tråde op og vi får Lars Oles Bondes kommentar til DRs seneste programstrukturomlægning pr. 1.1.92.

Spørgsmålet om hvorledes DR bruger lyttertal og såkaldte segmentanalyser belyses i det foranstående interview med to musikchefer i DR. Teknikken bag segment-metoden forklares nedenfor.

Siden 1.1.92 har »Den ny radio« været en realitet. Den »Nye ny« afløste den »Gamle ny« fra 1.1.89, som jeg skrev om i MedieKultur nr. 15. Det går indimellem stærkt i medieverdenen, selv i en tung institution som DR, – og på det år, der gik mellem at jeg skrev artiklen til MK15 og nummeret udkom, udviklede »Den ny radio« sig fra en spæd idé til 90ernes bærende koncept.

Her vil jeg ganske kort præsentere musikprofilerne i Den ny radio, og det vil jeg gøre med afsæt i et skema. De 6 fiktive koncert-/udsendelsesprogrammer illustrerer – med DRs Underholdningsorkester som udgangspunkt (jeg har justeret et oplæg, som jeg har lånt af Peter Harms Larsen) – flere af de bærende idéer i Den ny radio: Klar *profilering* af musikken på de enkelte kanaler, klar arbejdsdeling mellem Danmarkskanalen og P3, *segment-tænkning*.

Men før jeg kommer nærmere ind på disse idéers virkning i praksis må jeg nok præcisere baggrunden for Den ny radio. Det er kampen om *den 4. radiokanal*, det handler om. DR har lagt billet ind på den i flere år – og ønsket med den at splitte den nuværende Kanal 2 op i to: én for »opmærksomhedskrævende musik« (nu: P2Musik) og én for regionalradioerne og deres samarbejde (nu:

Danmarkskanalen). Men som kommunikationsminister Torben Rechendorff sagde til DR: Hvordan kan vi politikere vide, at DR har fortjent den 4. kanal, når de eksisterende 3 ikke udnyttes fuldt ud? – Et godt spørgsmål, som kun kunne besvares ved at fylde æteren på alle 3 kanaler fra morgen til midnat! Sådan!

DR benytter så lejligheden til at (prøve at) løse et par andre problemer: den manglende kontakt med unge lyttere (som er gået til nærradioerne) og det regionale udsendelses-samarbejde, som er forudsætningen for en »fuldtids-Danmarkskanal«.

Et af de vigtigste arbejdsredskaber for Den ny radios arkitekter har været Mediekonsulentfirmaet Scan-Trends såkaldte monitorundersøgelser, der operer med 6 (befolknings) *segmenter*.

Kig igen engang på de 6 koncertprogrammer nedenfor, så vil du få et indtryk af, hvad segmenterne ABCDEF interesserer sig for på den musikalske front. – Monitorundersøgelsessystemet forsøger at inddele befolkningen i overskuelige, klart profilerede grupper (demo- og sociografisk), dels efter adfærd, dels efter holdninger til tilværelsen. Svar fra 2000 mennesker udgør den empiriske basis for dette Informationssamfundets svar på

<p>Program A: P3 Fredag 23-24</p> <p>Sondheim: Into the woods, ouverture Lloyd Webber: Jellicle Ball (Cats) Uddrag af Evita Uddrag af Phantom of the Opera Uddrag af Chess</p> <p>Solister: Tommy Körberg og Elaine Page Underholdningsorkestret under ledelse af Svend Skipper Præsentation: Hans Otto Bisgaard</p>	<p>Program B: P2 Søndag kl. 15-16</p> <p>Igor Stravinskij: Gallop fra Lille Suite J.S. Bach: 2 satser fra Suite nr. 3, d-mol Palle Mikkelborg: Orkestersuite Villa-Lobos: Bachianas Brasileiras Soul-Medley m. Hanne Boel Gershwin: En amerikaner i Paris</p> <p>Solister: Palle Mikkelborg og Hanne Boel Underholdningsorkestret og Radiøens Big Band Dirigent: Børge Wagner Præsentation: Estrine Ring</p>
<p>Program C: P1 mandag kl. 12.30</p> <p>Gershwin: uddrag af Porgy og Bess Lehar: uddrag af Smilets Land Bernstein: Candide, ouverture Bizet: Carmen (Ouverture, Habanera)</p> <p>Solister: Edith Guillaume, Kurt Ravn Underholdningsorkestret Dirigent og Præsentator: Børge Wagner</p>	<p>Program D: P2 tirsdag kl. 20.30</p> <p>Bernstein: Candide, ouverture Prohagka: Eventyrsuite Debussy: Forspil til en fauns eftermiddag Canteloube: Sange fra Auvergne Brahms: Ungarsk Dans</p> <p>Solister: Mogens Ellegaard, harmonika Edith Guillaume, mezzosopran Underholdningsorkestret, dir. Børge Wagner Præsentation: Jens Østergaard</p>
<p>Program E: Danmarkskanalen onsdag kl. 13</p> <p>H.C. Lumbye: "Hilsen til vore venner" "Du spørger, min dreng" Amalievals</p> <p>Svend Skipper: Potpourri o. danske sømandssange Lange-Müller: 2 satser af "Der var engang" Birger Sjöberg: 3 af Fridas Visor Delibes: Coppelia. Suite nr. 1 Joh. Strauss d.y.: Vergnøjungszug</p> <p>Solister: Ove Verner Hansen, Erik Páske Underholdningsorkestret, dir. Børge Wagner Præsentation: Jørn Hjørtung eller Otto Leisner</p>	<p>Program F: Danmarkskanalen Fredag kl. 13</p> <p>Bent Fabricius Bjerre: Esther, potpourri Lloyd Webber: Uddrag af Chess John Mogensen - Potpourri Sebastian: Gøngehøvdingen, uddrag "Mød mig på Cassiopeia", uddrag Lloyd Webber: Jellicle Ball</p> <p>Solister: Sidsel Kyrkjebø og Dario Campeotto Underholdningsorkestret m. rytmegruppe Dirigent: Feder Kragerup Præsentation: Georg Julin</p>

klasseanalysen, som kan bruges til at forsyne producenter af hvadsomhelst (fra håndsæbe til radioprogrammer) med nyttig information om kundernes behov, forventninger og vaner. Monitorundersøgelsen er faktisk Den ny radios »Bibel«, hvis »skriftsteder« der henvises til hver gang der skal træffes beslutninger.

På radiofronten har segmentanalyserne gennem de seneste år givet anledning til me-

gen selvransagelse. De fortæller os nemlig både, hvilke lyttere vi faktisk har (f.eks. på regionalradioerne), og om de synes om det musik- og programudbud, vi tilbyder dem. De gør de nemlig ofte *ikke!* Resultatet af de mange tanker er blevet en *ny radio*, som er designet direkte i forhold til segmenterne, og som lægger op til anvendelsen af nye arbejdsredskaber i forbindelse med denne

målretning. Ikke mindst *musikprofilen* er afgørende for en radiokanals succes eller fiasko hos målgruppen. Derfor har stort set alle vestlige radiofonier *undtagen* DR gennem de senere år indført de såkaldte *playlists* – opdaterede lister over populære plader inden for kanalens musikprofil, som *skal* spilles i et vist omfang efter veldefinerede regler. Det skal sikre en genkendelighed, som altså ikke må saboteres af en tilfældig studieværts tilfældige præferencer. Der var forslag fremme om at indføre playlists på P3 og på Danmarkskanalen fra starten af Den ny Radio, men endnu er det ikke sket. Efter god dansk tradition gennemføres først nogle forsøg med forskellige modeller, og de mange studieværter bliver øvet i at tænke »segment-rigtigt«, når de vælger musik til deres udsendelser/flader.

Formålet er altså klart: den »gammeldags« mangfoldighed, alsidighed, rodebutik. (læg mærke til værdiladningsmulighederne!) er

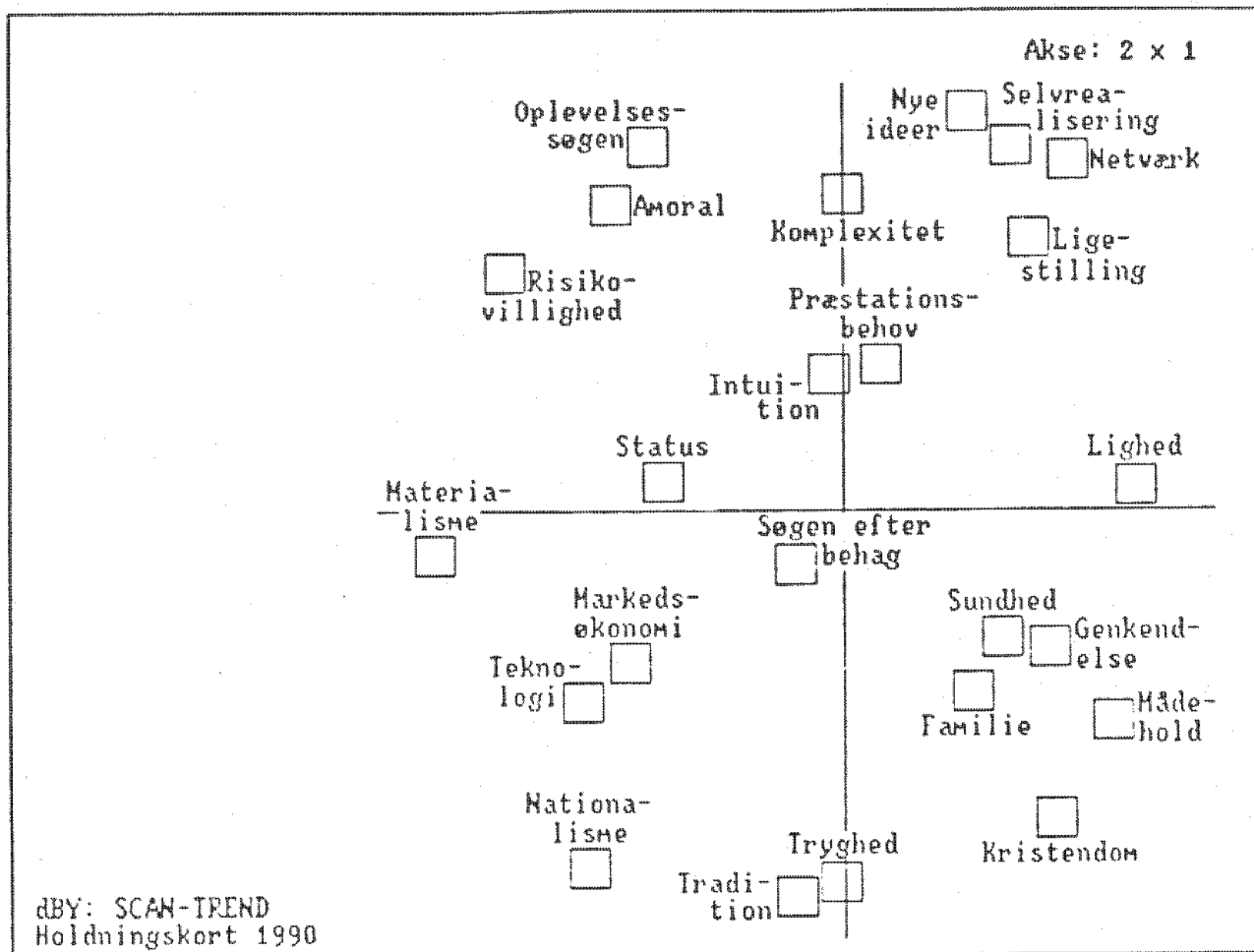
afløst af en »moderne« ensartethed, uniformering, standardisering (do!). Lytterne skal skånes for at dreje eller trykke på radioapparatets knapper: har de én gang fundet »deres kanal«, skal de kunne regne med den. DR har forstået de moderne marketingstrategier.

Og efter denne intro begynder så balladen: Hvordan ser kanalernes musikprofil så ud i Den ny Radio?

1. Strofe: P1 og de gode ord med musikalsk mellemlæg

P1 er ikke ændret meget i Den ny Radio, heller ikke musikalsk. Den klassiske morgen- og middagsmusik er der stadig (fordi P2Musik ikke er en døgnkanal). Jazz kan optræde lejlighedsvis, men musikken på P1 er for det meste klassisk – når den er der.

Mellem de mange gode ord fra ind- og udland og bevidsthedens forskellige zoner.

Ref: De gamle drog ud for at slå tiden ihjel.
Pl gi'r dig mod til at gøre det selv!

2. Strofe: Danmarkskanalen og de modne danskeres elskede musik

DK-Kanalen er den største nyskabelse i Den ny Radio. Forud for søsætningen er gået megen tid med analyse af målgruppens musiksmag, og jeg kan bedst præsentere resultatet med en lille citatmosaik fra de 2 centrale rapporter om emnet.

»...vores kernelytter har sine musikalske rødder i perioden 1956-75 og at det melodiske, sangbare er noget helt centralt i lytternes musiksmag.« (DK-Kanalen/Go'Danmark s.7)

»Musikken på DK-Kanalen – skal være til glæde for lytterne ved at være i overensstemmelse med deres stilønsker, – skal primært være melodios, – skal være velvalgt, af høj kvalitet og nuanceret, – skal formidle livsholdninger og livsstil, – vælges IKKE med henblik på provokation, irritation eller af blot historisk interesse.« (DK-Kanalens Musik s.4)

»Elsket er den musik, man kender og elsker...Ønsket er den musik, der er genkendelig...Accepteret musik går an i kortere eller længere tid... Ingen plade på DK-Kanalen må – selv om den er elsket af nogle – være uacceptabel for andre!« (DK-Kanalens Musik s.6-7)

»Det centrale repertoire..hentes i populærmusikken. Underholdningsmusik og international pop – begge dele for en stor del i dansk udførelse – er kanalens hovedområder«

Mere stilspecifikt kan følgende høres på kanalen: den nutidige, populære del af folkemusikken/de populære klassiske stykker, operette og lettere scenemusik/Rock & Roll »Oldies«/den melodiske del af swingmusikken, happy jazz og melodisk, velklingende fusionsmusik. Musik-procenten skal ligge omkring 50 (svingende fra o. 40 før middag til o. 60 efter middag). Det skal også nævnes, at DK-Kanalen *ingen live-forpligtelse* har!

Ref: Engang drog vi ud for at slå tiden ihjel.
På Danmarkskanalen går det helt af sig selv!

3. Strofe: P3 og recepten på rap radio

»Den mest aggressive del af rockmusikken høres på det ny P3«, står der i rapporten om musikken på DK-Kanalen. Og det er klart symptomatisk for musikprofilen på det ny P3, hvis »krystalklare mål er at blive DIN og alle yngre danskeres daglige foretrukne radiokanal« (Informationspjecen »Den ny radio«). P3 er sluppet af med sin gamle »hjer-teklap-fejl«, som tidligere medførte et spring i takten 2 gange om dagen (jvf. Henrik Dahl i Mediekultur 15). Borte er »Hjorting-traditionen« (nemlig overflyttet til DK-Kanalen), og dermed har P3 fået mulighed for at profilere sig skarpt = ungdommeligt og konkurrencedygtigt ift. nærradioerne.

Sorteper ser igen ud til at blive live-musikken (som DR ellers stort set er ene om at tage sig af i mediebilledet): Der er sket en klar nedprioritering af distrikternes samarbejde på live-rockens område (»Den rullende rock-redaktion«).

Ref: Engang red vi ud for at slå tiden ihjel.
På P3 får den pisk – her er spanking og spræll

4. Strofe: P2Musikken og elitens elysium

»Den opmærksomhedskrævende musik« har fået mere sendetid, både til hverdag og i weekenden. P2Musik sender til »de 30% af befolkningen, der ikke har noget mod klassisk musik«, som en af redaktørerne sagde for nylig. Men selvom lyttertallene er pænt stigende, og jazzen og operette/musical er kommet ind i varmen, vil P2Musik fortsat være et minoritetsfænomen – først og fremmest fordi der sendes i TVs prime time. Produktionsstrukturen er blevet strammet op – f.eks. er der nu kun 4 af regionalradioerne, der skal levere professionel klassisk musik, og præsentationsformerne perfektioneres. Alt sammen afspejles det udmærket af det lækre, glittede programblad P2Musik, der

på under 2 år er blevet Danmarks største musikblad (men det er en historie for sig)!

Sendetidsudvidelse »betales« med udlandsbånd, genudsendelser og lytter/telefonprogrammer. Igen er det live-musikken, der kommer i klemme: Procentuelt vil det danske musikliv komme til at fylde mindre i programudbuddet, og økonomisk er der ingen lyse udsigter. F.eks. vil der nu kun blive transmitteret 5 landsdelsorkesterkoncerter pr. år pr. orkester – mod 8-9 for bare et par år siden. Dette skal ses i sammenhæng med den intense og meget professionelle markedsføring af DRs egne ensembler, specielt Radiosymfoniorkestret, som via sponsoraftaler og fast kontrakt med det engelske pladeselskab Chandos skal profileres som europæisk top-orkester.

Ref: Musik skal der til for at slå tiden ihjel.
P2 mobiliserer sit eget kapell

Coda/epilog: Vindere og tabere?

Vinderne i spillet om Den ny Radios musik må være elite-lytterne og elite-musikerne: Den del af lytterne, der foretrækker den af medieindustrien (og DR) allerede udvalgte musikerelite. Den del af de danske musikere, der har medieindustriens (og DRs) bevågenhed. Altså de lyttere og musikere, som under alle omstændigheder vil klare sig i kraft af talent, kontakter og mediebevidsthed (evne til at sælge sig selv. Eksempel: Den klassiske guitarist Kåre Norge, som målbevidst har bygget en karriere op over 5-6 år ved at tage markedsføringen alvorligt fra starten). *Vinderne* er også DRs egne ensembler, hvis ledelser har forstået at omlægge økonomien/finansieringen, så den passer med markedets

vilkår. *Vinderne* er muligvis også ultra-læg-lytteren og amatørmusikeren. Den første, fordi DK-Kanalen er specialdesignet til hende, – den anden, fordi amatørmusikken fortsat er »det folkelige alibi« i P2Musikken, og fordi der næppe bliver råd til ret meget andet levende musik i regionalradioerne (specielt de 5, som ikke længere skal levere prof. musik).

Taberne bliver det danske rock/jazz-miljø og de klassiske elite-musikere med bopæl vest for Storebælt. Og det bliver de notorisk nysgerrige lyttere, som gerne vil følge med i mangfoldigheden i det danske musikliv: den frodige underskov af rock-, jazz- og folkemusikgrupper (især i Provinsen), de professionelle musikere uden albuer og sans for markedsmekanismer.

Selvfølge skal DRs lyttere have, hvad de forventer og har betalt for. Og selvfølgelig er det passé at missionere for den »opmærksomhedskrævende musik«. Men jeg er skeptisk over for den »ghetto-løsning«, man har valgt med Den ny Radio: Med den er DR musikalsk set blevet et 3fløjet skuffedarium: En sindrig arkitektonisk frembringelse, hvor al musik er anbragt i skuffer med præcise påskrifter på, så ingen risikerer at lukke op for noget forkert.

Når overraskelserne og provokationerne forsvinder, forstærkes den tendens, som Andrew Crisell beskriver i *Understanding Radio*: »Radioen bruges mere – men der lyttes mindre«.

Ref: I radioen snakkes musikken ihjel.
Måske sku' vi synge og spille den selv?!

Lars Ole Bonde er musikmedarbejder ved DR og ekstern lektor i musikterapi ved Aalborg Universitetscenter